

237. Legénd határa

(Nógrád megye) Pa, U

Rovnya: A falutól távol eső, Rovnya nevű dombtetőtől keletre, a Curgó-hegy gerincének folytatásában, a frissen feltört terület még szét nem esett rögei között nagy területen (200×70 m) minimális mennyiségű leletet gyűjtöttünk. A szántás sárgás löszszerű anyagot hozott a felszínre, itt hiányzik a máshol megszokott vörösesbarna agyag.

A minimális leletanyagot 15 hidrokvarcitszilánk és pattinték mellett néhány andezit és kvarcitszilánk képviseli. Az egyetlen megmunkált eszköz egy hidrokvarcitból készült kaparó.

A lelőhely igen jó topográfiai helyen fekszik: ÉK felé ellátni a Lókos-patak széles völgyén át az Ipoly völgyéig, D és K felé is jó panorámát biztosít: a Hidegkúti-árok É, a Halyagos-völgy D felé nyílik.

A lelőhely a korábban gyűjtött, szintén nem túl nagy számú lelet alapján a levéleszközös középső paleolitikumba sorolható.

Káldy-tanya: A keskeny, ÉNy-DK-i irányú hosszú dombháton több alkalommal gyűjtöttünk régészeti kőeszközöket és gyártási hulladékot. A leletanyag 5 jól elkülönülő felszíni koncentrációból származik, amelyeket az előkerülés sorrendjében számoztunk meg.

Az 1. számú koncentráció a faluból a rovnyai lelőhelyre vezető út mentén, részben szántott, részben jelenleg műveletlen területre esik, kiterjedése kb. 100–120×100 m. A lelőhely ÉK-i részén, a szántásban csak kisméretű pattintékot és egy technikai szilánkot találtunk. A nyersanyagok között érdekes a hidrokvarcit mellett a meglepően sok üveges kvarcporfir, néhány obszián- és radiolaritlelet. Az innen származó anyagban egyetlen, valószínűleg krakkói júra tűzkőből (?) készült pengetőredék tartozhat az újkőkorba. A nem művelt, DNy-i részen két szilánkvakaró mellett egy kettős kaparó és egy retusált penge került elő, ami a középső paleolitikumba helyezi a lelőhelyet.

A műveletlen területen az előző folttól világosan elkülönülve, attól egy mélyedéssel elválasztva került elő a 2. számú koncentráció, melynek átmérője kb. 40×40 m. A pattintékok mellett említésre méltó egy üveges kvarcporfir retusált szilánk és egy kisméretű, kárpáti radiolaritból készült hegyes kaparó.

A 3. számú felszíni koncentráció a terület legészakibb részén, egy félszigetszerű földnyelven fekszik, mérete kb. 65×45 m. A nem művelt területen az állatkaparássokban és az erodált területeken kevés pattintékot gyűjtöttünk, melyek nagy része hidrokvarcitból, illetve üveges kvarcporfirból készült.

A 4. számú koncentráció földút kanyarjában, kb. 20×20 méteres területen került elő a szántásban és a műveletlen területen egyaránt. A leletkoncentrációból gyűjtött kisméretű pattintékok eszközök hiányában nem keltezhetőek.

A nagy kiterjedésű (150×70 m) 5. koncentráció az előzőektől nagyobb távolságban fekszik DK-felé. Az in-

nen származó eszközök (4 kaparó, 1-1 bifaciális kés, levéleszköz és vakaró) alapján a felszíni koncentráció középső paleolitikus. A szokott hidrokvarcit- és kvarcporfirleletek mellett viszonylag sok szilánk készült kavicsnyersanyagból, melyek csaknem kivétel nélkül nummuliteszes kovakavicsok.

MARKÓ ANDRÁS

238. Lepsény, Vasút utca 92.

(Fejér megye) Ró?

2003. május 28-án bejelentés érkezett a székesfehérvári múzeumba, hogy a Vasút u. 92. számú telek előtt csatornázás közben falmaradványt találtak. Május 29-én kiszálltunk a helyszínre. A falmaradvány a Mezőszentgyörgy felé vezető út mellett, az útra merőlegesen húzott, kb. 120 cm széles 250 cm hosszú, 200 cm mély csatornaárokban került elő. Az ÉÉNy-DDK irányú fal közvetlenül az út mellett, a talajfelszíntől mérve 80 cm-re jelentkezett. Megmaradt magassága az alapozás aljától mérve 110 cm, falazása opus mixtum. A csatornaárok D-i oldalán a felszínhez közel néhány kő volt látható. A fal az út mellett fekvő úteresztől kb. 370 cm-re található, az úttal kb. párhuzamosan. Ezen a részen vezeték volna keresztül az út alatt a csatornát, de a fal miatt az átfúrás a már meglévő útereszt alá helyezték át. A csatorna nyomvonala az úttest közepén halad.

A Cinca-patak mellett római kori település ismert. 1980-ban a patak jobb oldalán egy római kori síremlék-töredéket szántottak ki, valamint szántáskor kerámiatöredékek is felszínre kerültek. A falmaradvány a településnyomokhoz, illetve a kőemlék előkerülési helyéhez közel fekszik.

G. NÁDORFI GABRIELLA

239. Letenye, Egyeduta

(Zala megye) R, V, Ró, Á

Letenye K-i szélén, Egyeduta városrészről D-re, a Mura-folyó széles völgye fölé meredeken magasodó domb oldalán, az M7 autópálya-nyomvonal humuszolásának megkezdésekor, a 228+430–228+600 kilométerszelvények között, 2003 áprilisában Horváth László és Eke István objektumfoltokat figyeltek meg, amelyekből római és Árpád-kori leleteket gyűjtöttek.

A domb K-i szélén húzódó, 300×180 m kiterjedésű lelőhely D-i végét érinti az útépités. A 2003. április 25. és május 29. között elvégzett leletmentő ásatás során 3625 m² felületen, 92 objektumot bontottunk ki.

A domb teteje felé sűrűsödő település-jelenségek (házak, kemencék, vermek, gödrök, árkok, cölöplyukak) több korszakban történt megtelepülésről tanúskodnak. Egy gödörben a rézkori Balaton-Lasinja-kultúra gazdag kerámialeleteit találtuk, egy másiktól pedig a badeni kultúra jellegzetes díszítésű edénytöredéke került elő. A házak, a vermek, és a gödrök (összesen 26 objektum) kora vaskoriak (Hallstatt C periódus). Kilenc gödörből

római kori leletek kerültek elő, és valószínűleg ugyanebből a korszakból származnak az É-D-i hossz tengelyű árkok, amelyek fából emelt épület alapárkai lehettek. Az Árpád-kort hat gödör képviselte lelőhelyünkön.

A domb D-i és K-i szélén, illetve néhány esetben a régészeti korokból való településjelenségek közé ásva, 13 recens objektumot figyeltünk meg.

A feltárás legjelentősebb eredményének tekinthető a kora vaskori településrészlet napvilágra kerülése. Hasonló korú leleteket az M7 autópálya és az M70 gyorsforgalmi út nyomvonalán végzett eddigi kutatásaink során még nem találtunk.

A lelőhely földmunkákkal veszélyeztetett részének teljes feltárását elvégeztük.

A leletanyag a nagykanizsai Thúry György Múzeum Régészeti gyűjteményébe került.

Konzulens: Horváth László. Munkatársak: Horváth Józsefné, Horváth Szabolcs, Kámán Beáta technikusok.

KVASSAY JUDIT

240. Letenye, Korongi-tábla

(Zala megye) U, R, B, Ró, Á

Az M7 autópálya nyomvonalán, a 227+750–228+030 kilométerszelvények között, az út építési munkálatainak megkezdésekor, a humuszolás régészeti felügyelete során, településnyomok kerültek napvilágra.

Letenye K-i szélén, Egyeduta városrésztől DK-re, a Mura-folyó széles völgyét kísérő háton, az Egresi-csatornára lejtő domboldalon húzódik a 780×200 m kiterjedésű lelőhely, amelynek D-i felét érintik az útépités földmunkálatai.

2003. április 10. és június 18. között végeztük a leletmentő feltárást. Összesen 18 600 m² felületet kutattunk meg, amelyen 81 objektumot (gödröket, kementecéket, cölöplyukakat, egy házat és egy körárkot) tártunk fel. A kibontott településjelenségek több korszak (szórványos újkőkorszak, rézkorszak: Balaton–Lásinja és badeni kultúra; bronzkorszak: dunántúli mészbetétes kerámia kultúrája korai szakasz; római korszak és Árpád-korszak) bőséges leletanyagát tartalmazták. Közülük kiemelkednek a badeni kultúra jellegzetes mericéi és a poncolt díszítésű római bronz kisfibula. A középső bronzkori dunántúli mészbetétes kultúra korai emlékegyének előkerülése Zala megye ezen DNy-i területén újdonságnak tekinthető. A feltárt objektumok közül a legjelentősebbnek egy teljesen ép, nagyméretű, római kori fazekaskemence tekinthető.

A lelőhely földmunkákkal veszélyeztetett részének teljes feltárását elvégeztük. A leletanyag a nagykanizsai Thúry György Múzeum Régészeti gyűjteményébe került.

Konzulens: dr. Horváth László. Munkatársak: Auer Angelika, Balassa Tibor, Horváth Józsefné, Horváth Krisztián, Horváth Szabolcs, Kámán Beáta, Péter Attila technikusok.

KVASSAY JUDIT

241. Letenye, Lapuleveles-dűlő

(Somogy megye) B, Á

Az építési szakfelügyelet során észleltük, hogy az M70-es út nyomvonalát szegélyező árkokban objektumok nyomai rajzolódnak ki a 2+600 és a 2+800 kilométerszelvény között. 2003. április 23-án újra terepszemlét tartottunk, és 6 objektum feltárását figyeltük meg az árkok falában, közülük az egyik később nem bizonyult régészeti objektumnak.

A leletmentést 2003. április 25–26. között végeztük el. Ekkorra már az autópálya földmunkálatai tovább haladtak, és újabb objektumok feltárásai látszódtak a 2+920 és a 2+960 km között. Összesen 7 objektumot sikerült feltárni, melyek leletanyagát két korszakra, a késő bronzkorra (halomsíros kultúra B-C) és az Árpád-korra lehet keltezni. Az objektumokból a kerámiaanyag mellett jelentős mennyiségű patics is került elő. Ez a terület minden valószínűség szerint kapcsolatban lehetett a 702-es lelőhellyel, kis megszakítással annak D-i részét képezhette. Mindenesetre a 702-es lelőhely (Árpád-kori falu) objektumai itt már csak szórványosan jelentkeztek.

Mivel nagyon szórta fordultak elő az objektumok, így nem tartottuk érdemesnek, hogy leállítsuk a földmunkákat. A megfigyelt jelenségek ezt a döntésünket igazolták.

Munkatárs: Tokai Zita Mária.

HORVÁTH LÁSZLÓ

242. Levél határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, Ró, Á, Kö

2003. december 1-jén és 2-án a helyi önkormányzat által megrendelt hatástanulmány elkészítése céljából Német Alajossal, a Mosonmagyaróvári Múzeumbarátok Egyesületének elnökével terepbejárást végeztünk a település területén.

Alsó-szántók (gázfogadó állomás): A felszínen 110 m hosszán, 100 m szélességben nagy mennyiségű őskori, római kori és középkori kerámiát, állatcsontot és paticsot találtunk, amiből következően ott őskori, római kori és középkori faluhely lehetett.

Házi-földek: A felszínen 110 m hosszán, 1000 m szélességben nagy mennyiségű római kori kerámiát, állatcsontot, paticsot találtunk, ami településnyomra utal.

A határrész egy másik pontján 300 m hosszán, 150 m szélességben a felszínről nagy mennyiségű Árpád-kori és római kori kerámiát, állatcsontot gyűjtöttünk.

A határrész egy harmadik pontján 650 m hosszán, 250 m szélességben Árpád-kori kerámiát, állatcsontot és tapasztástöredékeket találtunk nagy mennyiségben.

Legelő-dűlő: A dűlőben három területről is regisztráltunk nagy mennyiségű római kori kerámiát, paticsot.

Országúti-szántók: Ebben a határrészben két Árpád-kori és egy római kori településnyomot regisztráltunk, kerámiát, paticsot, állatcsontot gyűjtöttünk.